

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

15 aprilie 2021 *

„Trimitere preliminară – Regulamentul (UE) nr. 604/2013 – Determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională – Articolul 27 – Cale de atac – Luarea în considerare a unor elemente ulterioare deciziei de transfer – Protecție jurisdicțională efectivă”

În cauza C-194/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Belgia), prin decizia din 12 februarie 2019, primită de Curte la 28 februarie 2019, în procedura

H. A.

împotriva

État belge,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședintă, domnii J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, M. Ilešić, L. Bay Larsen (raportor), A. Kumin și N. Wahl, președinți de cameră, domnii E. Juhász, S. Rodin și F. Biltgen, doamna K. Jürimäe și domnii C. Lycourgos și N. Jääskinen, judecători,

avocat general: domnul A. Rantos,

grefier: doamna M. Krausenböck, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 9 noiembrie 2020,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru H. A., de J. Hardy, avocat, precum și de M. El Khoury și I. Fontignie, avocate;
- pentru guvernul belgian, de C. Pochet, M. Jacobs și P. Cottin, în calitate de agenți, asistați de D. Matray, J. Matray, S. Matray și C. Piront, avocats;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de G. Wils și de M. Condou-Durande, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: franceza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 2 februarie 2021,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 27 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”), și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între H. A., resortisant al unui stat terț, pe de o parte, și État belge, pe de altă parte, în legătură cu decizia Office des étrangers (Oficiul pentru Străini, Belgia) de respingere a cererii de azil formulate de H. A. și prin care s-a dispus ca acesta să părăsească teritoriul belgian.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2013/32/UE

- 3 Articolul 46 alineatele (1) și (3) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60) prevede:

„(1) Statele membre se asigură că solicitanții de protecție internațională au dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, împotriva:

- (a) unei decizii luate cu privire la cererea lor de protecție internațională, inclusiv o decizie:
 - (i) de a considera nefondată o cerere cu privire la statutul de refugiat și/sau de protecție subsidiară;
 - (ii) de a considera inadmisibilă o cerere [...]
 - (iii) luată la frontieră sau în zonele de tranzit ale unui stat membru [...]
 - (iv) de a nu efectua o examinare [...]
- (b) refuzului de a redeschide examinarea unei cereri după încheierea sa [...]
- (c) unei decizii de retragere a protecției internaționale [...]

[...]

(3) Pentru a se conforma alineatului (1), statele membre se asigură că o cale de atac efectivă prevede examinarea deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept [...] cel puțin în cazul procedurilor privind căile de atac în fața unei instanțe de fond.”

Regulamentul Dublin III

4 Considerentele (4), (5) și (19) ale Regulamentului Dublin III au următorul cuprins:

„(4) Concluziile [Consiliului European, cu ocazia reuniunii sale speciale] de la Tampere [(Finlanda) din 15 și 16 octombrie 1999] exprimă de asemenea faptul că [sistemul european comun de azil] ar trebui să includă, pe termen scurt, o metodă clară și operațională pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil.

(5) O astfel de metodă ar trebui să se întemeieze pe criterii obiective și echitabile atât pentru statele membre, cât și pentru persoanele în cauză. Ar trebui, în principiu, să facă posibilă determinarea rapidă a statului membru responsabil, astfel încât să se garanteze accesul efectiv la procedurile pentru acordarea protecției internaționale și să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de protecție internațională.

[...]

(19) În vederea garantării protecției efective a drepturilor persoanelor vizate, ar trebui stabilite garanții juridice și dreptul la o cale de atac eficientă în ceea ce privește deciziile legate de transferurile către statul membru responsabil în conformitate, în special cu drepturile recunoscute la articolul 47 din [cartă]. Pentru a se asigura respectarea dreptului internațional, dreptul la o cale de atac eficientă împotriva unor astfel de decizii ar trebui să cuprindă atât examinarea aplicării prezentului regulament, cât și a situației de drept și de fapt din statul membru către care solicitantul este transferat.”

5 Articolul 2 din acest regulament prevede următoarele:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(g) «membri de familie» înseamnă, în măsura în care familia exista deja în țara de origine, următorii membri de familie ai solicitantului care sunt prezenți pe teritoriul statelor membre:

- soțul solicitantului sau partenerul său necăsătorit într-o relație stabilă [...]
- copiii minori ai cuplurilor menționate la prima liniuță sau ai solicitantului [...]
- atunci când solicitantul este minor și necăsătorit, tatăl, mama sau alt adult responsabil de acesta [...]
- atunci când beneficiarul de protecție internațională este minor și necăsătorit, tatăl, mama sau un alt adult care răspunde de beneficiar [...]

6 Articolul 10 din regulamentul menționat prevede următoarele:

„În cazul în care solicitantul are un membru de familie într-un stat membru a cărui cerere de protecție internațională în respectivul stat membru nu a făcut încă obiectul unei prime decizii pe fond, statul membru în cauză este responsabil de examinarea cererii de protecție internațională, cu condiția ca persoanele în cauză să-și fi exprimat în scris dorința în acest sens.”

7 Articolul 17 din același regulament prevede următoarele:

„(1) Prin derogare de la articolul 3 alineatul (1), fiecare stat membru poate decide să examineze o cerere de protecție internațională care îi este prezentată de un resortisant al unei țări terțe sau de un apatrid, chiar dacă această examinare nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor stabilite în prezentul regulament.

[...]

(2) Statul membru în care este prezentată cererea de protecție internațională [...] sau statul membru responsabil poate cere, în orice moment înainte de adoptarea unei prime decizii pe fond, unui alt stat membru să primească un solicitant pentru a reuni orice persoane aflate în relații de natură familială din motive umanitare bazate în special pe considerente familiale sau culturale, chiar dacă celălalt stat membru nu este responsabil în temeiul criteriilor prevăzute la articolele 8-11 și 16. Persoanele în cauză trebuie să își dea consimțământul în scris.

[...]”

8 Articolul 27 din Regulamentul Dublin III are următorul cuprins:

„(1) Solicitantul [...] are dreptul la o cale eficientă de atac, sub forma unui apel sau unei revizui, în fapt și în drept, împotriva unei decizii de transfer în fața unei instanțe naționale.

(2) Statele membre prevăd un termen rezonabil în care persoana în cauză să își poată exercita dreptul de a recurge la o cale eficientă de atac în temeiul alineatului (1).

(3) În scopul exercitării unui apel sau a unei revizui a deciziei de transfer, statele membre prevăd următoarele în dreptul lor intern:

(a) apelul sau revizuirea conferă persoanei în cauză dreptul de a rămâne pe teritoriul statului membru în cauză în așteptarea pronunțării unei hotărâri privind apelul sau revizuirea sau

(b) transferul se suspendă automat, iar această suspendare expiră după o perioadă rezonabilă de timp în cursul căreia o instanță națională, în urma examinării atente și riguroase a cererii, să fi decis cu privire la efectul suspensiv al apelului sau al revizuirii sau

(c) persoana în cauză are posibilitatea de a solicita, într-un termen rezonabil, unei instanțe naționale suspendarea punerii în aplicare a deciziei de transfer până la pronunțarea unei hotărâri privind apelul sau revizuirea. Statele membre asigură existența unei căi de atac eficiente prin suspendarea transferului până la pronunțarea hotărârii privind prima cerere de suspendare. [...]

(4) Statele membre pot prevedea faptul că autoritățile competente pot decide din oficiu să suspende punerea în aplicare a deciziei de transfer până la pronunțarea unei hotărâri privind apelul sau revizuirea.

(5) Statele membre asigură persoanei în cauză accesul la asistență juridică și, dacă este necesar, asistență lingvistică.

(6) Statele membre se asigură că asistența juridică este oferită la cerere, în mod gratuit, dacă persoana în cauză nu își permite cheltuielile [...]

Dreptul belgian

- 9 Articolul 39/2 din loi du 15 décembre 1980, sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (Legea din 15 decembrie 1980 privind accesul pe teritoriu, șederea, stabilirea și îndepărtarea străinilor, *Moniteur belge* din 31 decembrie 1980, p. 14584) prevede la alineatul 2 următoarele:

„Conseil [du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii, Belgia)] se pronunță pe calea anulării, prin hotărâre, cu privire la celelalte acțiuni pentru încălcarea fie a normelor fundamentale de procedură, fie a normelor prevăzute sub sancțiunea nulității, pentru exces sau abuz de putere.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 10 H. A. a prezentat, la 22 mai 2017, o cerere de azil în Belgia.
- 11 După ascultarea lui H. A. la 31 mai 2017, Oficiul pentru Străini a solicitat autorităților spaniole, la 22 iunie 2017, să îl preia.
- 12 La 4 iulie 2017, autoritățile spaniole au acceptat această cerere de preluare a lui H. A.
- 13 La 1 august 2017, Oficiul pentru Străini a respins cererea de azil formulată de H. A. și a dispus ca acesta să părăsească teritoriul belgian.
- 14 H. A. a contestat această decizie la Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) printr-o acțiune introdusă la 25 august 2017, arătând printre altele că fratele său sosise în Belgia la 22 august 2017, că acesta formulase o cerere de azil și că era indispensabil ca cererile lor să fie examinate împreună pentru a asigura caracterul echitabil al procedurii.
- 15 Printr-o hotărâre din 30 noiembrie 2017, instanța menționată a respins această acțiune. Hotărârea respectivă se întemeia, în parte, pe constatarea că elementele referitoare la sosirea fratelui lui H. A. în Belgia erau ulterioare adoptării deciziei în litigiu a Oficiului pentru Străini și, prin urmare, nu puteau fi luate în considerare pentru aprecierea legalității acestei decizii.
- 16 La 28 decembrie 2017, H. A. a formulat recurs împotriva hotărârii menționate la instanța de trimitere. În susținerea acestui recurs, el arată că Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) i-a încălcat dreptul la o cale de atac efectivă, astfel cum rezultă acest drept din articolul 27 din Regulamentul Dublin III și din articolul 47 din cartă, întrucât acesta refuzase să ia în considerare elemente ulterioare unei decizii de transfer în vederea examinării legalității acesteia.
- 17 În aceste condiții, Conseil d'État (Consiliul de Stat, Belgia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 27 din [Regulamentul Dublin III], privit în mod izolat și în coroborare cu articolul 47 din [cartă], trebuie interpretat în sensul că impune, pentru a garanta dreptul la o cale de atac efectivă, ca instanța națională să ia în considerare, dacă este cazul, elemente ulterioare deciziei de «transfer Dublin»?”

Cu privire la existența în continuare a obiectului litigiului principal

- 18 Guvernul belgian susține că nu mai este necesară pronunțarea asupra cererii de decizie preliminară. Astfel, H. A. nu ar mai avea interesul să formuleze recurs, din moment ce autoritățile belgiene ar fi inițiat, la 31 ianuarie 2019, examinarea cererii sale de protecție internațională și i-ar fi acordat ulterior azil, la 28 august 2019.
- 19 Invitată de Curte să îi indice dacă considera că un răspuns la întrebarea sa mai era necesar pentru a putea soluționa litigiul principal, instanța de trimitere a răspuns că dorea să își mențină cererea de decizie preliminară.
- 20 Instanța menționată a precizat printre altele, în această privință, că recursul principal are încă obiect, în măsura în care vizează o decizie judecătorească pe care nicio împrejurare de fapt nu o poate face să dispară din ordinea juridică. Cu toate acestea, ea apreciază că, în cazul în care elementele invocate de guvernul belgian ar fi exacte, s-ar putea pune efectiv problema dacă H. A. continuă să aibă un interes de a obține casarea hotărârii contestate în litigiul principal. Cu toate acestea, nu ar fi posibil ca instanța menționată să decidă din oficiu și fără dezbateri contradictorii că acest interes a dispărut și că răspunsul la întrebarea adresată nu mai este necesar pentru soluționarea litigiului principal.
- 21 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, procedura instituită la articolul 267 TFUE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea le furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiilor asupra cărora urmează să se pronunțe [Hotărârea din 12 martie 1998, Djabali, C-314/96, EU:C:1998:104, punctul 17, precum și Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei disciplinare a Curții Supreme), C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982, punctul 69].
- 22 Potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante a Curții, în cadrul cooperării dintre aceasta din urmă și instanțele naționale, instituită prin articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este în principiu obligată să se pronunțe [Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri), C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 25 și jurisprudența citată].
- 23 Întrucât instanța de trimitere consideră că este în continuare obligată, în temeiul normelor procedurale din dreptul belgian, să se pronunțe cu privire la litigiul principal, trebuie să se considere că acest litigiu este încă pendinte în fața acestei instanțe și că un răspuns al Curții la întrebarea adresată rămâne util pentru soluționarea litigiului menționat.
- 24 Prin urmare, este necesară pronunțarea cu privire la cererea de decizie preliminară.

Cu privire la întrebarea preliminară

- 25 Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, eventual citit în lumina articolului 47 din cartă, trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații naționale care prevede că instanța sesizată cu o acțiune în anulare împotriva unei decizii de transfer nu poate, în cadrul examinării acestei acțiuni, să țină seama de împrejurări ulterioare adoptării acestei decizii.

- 26 Cu titlu introductiv, în măsura în care guvernul belgian a susținut, în ședință, că normele procedurale din dreptul belgian erau conforme cu dreptul Uniunii, întrucât prevăd că instanța competentă este obligată să ia în considerare, în cadrul examinării unei acțiuni în anulare împotriva unei decizii de transfer, împrejurările ulterioare adoptării acestei decizii care sunt determinative pentru aplicarea corectă a Regulamentului Dublin III, trebuie amintit că, în cadrul repartizării competențelor între instanțele Uniunii și cele naționale, Curtea trebuie să ia în considerare contextul factual și normativ în care se înscriu întrebările preliminare, așa cum este definit în decizia de trimitere. Astfel, examinarea unei trimiteri preliminare nu poate fi realizată în raport cu interpretarea acestui drept invocată de guvernul unui stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iunie 2016, *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, punctul 25).
- 27 Or, instanța de trimitere a stabilit în mod clar că, potrivit interpretării sale date dreptului belgian, o instanță administrativă trebuie să se pronunțe, în cadrul examinării unei acțiuni în anulare introduse împotriva unei decizii de transfer, asupra legalității acestei decizii, astfel cum a fost adoptată de autoritatea administrativă în cauză, și anume pe baza informațiilor aflate în posesia acestei autorități, fără a putea lua în considerare împrejurări ulterioare adoptării deciziei menționate.
- 28 Interpretarea normelor procedurale de drept belgian susținută de guvernul belgian nu poate, în consecință, să fie reținută de Curte în scopul prezentei proceduri preliminare.
- 29 În plus, guvernele belgian și neerlandez, precum și Comisia Europeană au arătat că împrejurările ulterioare adoptării deciziei de transfer în discuție în litigiul principal invocate de H. A. nu erau determinative pentru corecta aplicare a Regulamentului Dublin III.
- 30 În această privință, este adevărat că, fără a aduce atingere eventualei utilizări de către statul membru în cauză a unei clauze discreționare prevăzute la articolul 17 din Regulamentul Dublin III, sosirea în statul membru solicitant a fratelui solicitantului de protecție internațională nu poate, ținând seama de definiția noțiunii „membri de familie” care figurează la articolul 2 litera (g) din acest regulament, să justifice aplicarea articolului 10 din regulamentul menționat, referitor la ipoteza în care solicitantul are, într-un alt stat membru, un membru al familiei sale a cărui cerere de protecție internațională prezentată în acest stat membru nu a făcut încă obiectul unei prime decizii pe fond.
- 31 Această constatare nu este însă de natură să furnizeze instanței de trimitere un răspuns suficient pentru a se pronunța cu privire la recursul cu care este sesizată, din moment ce această instanță a precizat că, în cadrul examinării recursului respectiv, ea trebuie să determine dacă *Conseil du contentieux des étrangers* (Consiliul Contenciosului privind Străinii) era obligat să ia în considerare împrejurări ulterioare adoptării deciziei de transfer în litigiu, fără a putea aprecia dacă împrejurările invocate în mod concret de H. A. în fața acestei din urmă instanțe sunt sau nu susceptibile să aibă un impact asupra determinării statului membru responsabil.
- 32 Având în vedere problematica cu care instanța de trimitere este astfel sesizată în cauza principală, trebuie amintit că articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III prevede că persoana care face obiectul unei decizii de transfer are dreptul la o cale de atac efectivă, sub forma unui apel sau a unei revizuirii, în fapt și în drept, împotriva deciziei menționate în fața unei instanțe naționale.
- 33 Domeniul de aplicare al acestei căi de atac este precizat în considerentul (19) al acestui regulament, în care se arată că, pentru a se asigura respectarea dreptului internațional, dreptul la o cale de atac efectivă instituit prin regulamentul menționat împotriva deciziilor de transfer trebuie să cuprindă examinarea aplicării aceluiași regulament, pe de o parte, și a situației de drept și de fapt din statul membru către care solicitantul este transferat, pe de altă parte (Hotărârea din 25 octombrie 2017, *Shiri*, C-201/16, EU:C:2017:805, punctul 37, precum și Hotărârea din 2 aprilie 2019, *H. și R.*, C-582/17 și C-583/17, EU:C:2019:280, punctul 39).

- 34 Având în vedere în special evoluția generală pe care a cunoscut-o sistemul de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională formulate în unul dintre statele membre în urma adoptării Regulamentului Dublin III, precum și obiectivele urmărite de acest regulament, articolul 27 alineatul (1) din regulamentul menționat trebuie interpretat în sensul că calea de atac pe care o prevede împotriva unei decizii de transfer trebuie să poată viza atât respectarea normelor prin care se atribuie responsabilitatea de examinare a unei cereri de protecție internațională, cât și garanțiile procedurale prevăzute de acest regulament (Hotărârea din 25 octombrie 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, punctul 38, precum și Hotărârea din 2 aprilie 2019, H. și R., C-582/17 și C-583/17, EU:C:2019:280, punctul 40).
- 35 De altfel, Curtea a statuat că, având în vedere, pe de o parte, obiectivul menționat în considerentul (19) al Regulamentului Dublin III de a asigura, în conformitate cu articolul 47 din cartă, o protecție efectivă a persoanelor în cauză și, pe de altă parte, pe acela de a asigura cât mai rapid posibil determinarea statului membru responsabil de soluționarea unei cereri de protecție internațională enunțat în considerentul (5) al acestui regulament, solicitantul trebuie să poată dispune de o cale de atac efectivă și rapidă care să îi permită să invoce împrejurări ulterioare adoptării deciziei de transfer, atunci când luarea în considerare a acestora este esențială pentru aplicarea corectă a regulamentul menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, punctul 44, și Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 31).
- 36 Din jurisprudența Curții reiese de asemenea că o reglementare națională care îi permite solicitantului de protecție internațională în cauză să invoce împrejurări ulterioare adoptării deciziei de transfer, în cadrul unei căi de atac îndreptate împotriva acestei decizii, respectă obligația de a prevedea o cale de atac rapidă și efectivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, punctul 45, și Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan, C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 32).
- 37 Această din urmă jurisprudență nu implică însă obligația statelor membre ca, în temeiul articolului 27 din Regulamentul Dublin III, să își organizeze în mod necesar sistemul de căi de atac astfel încât cerința luării în considerare a unor împrejurări determinante ulterioare adoptării deciziei de transfer, menționată la punctul 35 din prezenta hotărâre, să fie garantată în cadrul examinării căii de atac care permite contestarea legalității deciziei de transfer.
- 38 Astfel, legiuitorul Uniunii nu a armonizat decât unele dintre modalitățile procedurale ale căii de atac împotriva deciziei de transfer sau ale revizuirii, în fapt și în drept, a acestei decizii în fața unei instanțe de care trebuie să dispună persoana în cauză.
- 39 În această privință, deși articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III și considerentul (19) al acestuia contribuie la definirea obiectului respectivei căi de atac și prevăd că aceasta trebuie să poată fi exercitată în fața unei instanțe, articolul 27 alineatele (2)-(6) din acest regulament aduce clarificări numai în ceea ce privește termenul în care respectiva cale de atac trebuie să poată fi exercitată, condițiile de suspendare a executării deciziei de transfer în cazul introducerii unei astfel de căi de atac și asistența juridică de care trebuie să poată beneficia persoana în cauză.
- 40 În schimb, articolul 27 din Regulamentul Dublin III nu precizează dacă dreptul la o cale de atac pe care îl prevede implică în mod necesar ca instanța sesizată cu aceasta să poată efectua o examinare *ex nunc* a legalității deciziei de transfer.
- 41 Redactarea acestui articol 27 diferă astfel de cea a articolului 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32, adoptată în aceeași zi cu Regulamentul Dublin III în cadrul revizuirii generale a sistemului european comun de azil, potrivit căruia calea de atac efectivă împotriva actelor menționate la articolul 46 alineatul (1) din această directivă, printre care nu figurează deciziile de transfer, prevede o „examinare deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept”.

- 42 Conform unei jurisprudențe constante a Curții, în lipsa unor norme ale Uniunii în materie, revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru atribuția de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor, în temeiul principiului autonomiei procedurale, cu condiția însă ca acestea să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare supuse dreptului intern (principiul echivalenței) și să nu facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de dreptul Uniunii (principiul efectivității) [a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iunie 2002, HI, C-92/00, EU:C:2002:379, punctul 67, Hotărârea din 13 decembrie 2017, El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, punctul 26, precum și Hotărârea din 9 septembrie 2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Respingerea unei cereri ulterioare – Termen de introducere a căii de atac) (C-651/19, EU:C:2020:681), punctul 34].
- 43 Trebuie amintit de asemenea că statele membre, atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, au obligația să asigure respectarea dreptului la o cale de atac efectivă consacrat la articolul 47 primul paragraf din cartă, care constituie o reafirmare a principiului protecției jurisdicționale efective (Hotărârea din 19 decembrie 2019, Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, punctul 34).
- 44 În ceea ce privește, în primul rând, principiul echivalenței, acesta impune ca toate normele aplicabile acțiunilor să se aplice fără distincție atât acțiunilor întemeiate pe încălcarea dreptului Uniunii, cât și celor similare, întemeiate pe nerespectarea dreptului intern (Hotărârea din 15 martie 2017, Aquino, C-3/16, EU:C:2017:209, punctul 50 și jurisprudența citată).
- 45 În ceea ce privește, în al doilea rând, principiul efectivității, trebuie subliniat că o acțiune în anulare introdusă împotriva unei decizii de transfer în cadrul căreia instanța sesizată nu poate ține seama de împrejurări ulterioare adoptării acestei decizii care sunt determinante pentru corecta aplicare a Regulamentului Dublin III nu asigură o protecție jurisdicțională suficientă, care să permită persoanei în cauză să își exercite drepturile conferite de acest regulament și de articolul 47 din cartă.
- 46 Cu toate acestea, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctele 82 și 85 din concluziile sale, nu este exclus ca o protecție jurisdicțională suficientă să poată fi garantată, în cadrul sistemului jurisdicțional național avut în vedere în ansamblul său, sub alte forme decât luarea în considerare a unor împrejurări determinante ulterioare adoptării deciziei de transfer cu ocazia examinării căii de atac destinate să asigure controlul legalității acestei decizii.
- 47 Pentru a conferi o protecție jurisdicțională suficientă persoanei în cauză, o cale de atac specifică, distinctă de calea de atac menționată la punctul precedent, trebuie să garanteze, în practică, acestei persoane posibilitatea de a obține o decizie prin care autoritățile competente ale statului membru solicitant să fie împiedicate, atunci când o împrejurare ulterioară deciziei de transfer se opune executării acesteia, să efectueze transferul persoanei respective către un alt stat membru. Respectiva cale de atac trebuie de asemenea să asigure că, atunci când o împrejurare ulterioară deciziei de transfer implică responsabilitatea statului membru solicitant, autoritățile competente ale acestuia sunt obligate să ia măsurile necesare pentru a admite această responsabilitate și pentru a iniția fără întârziere examinarea cererii de protecție internațională prezentate de aceeași persoană (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, punctul 43).
- 48 Rezultă că exercitarea căii de atac specifice care permite luarea în considerare a unor împrejurări ulterioare adoptării deciziei de transfer care sunt determinante pentru corecta aplicare a Regulamentului Dublin III trebuie să fie posibilă în urma apariției unor astfel de împrejurări, fără însă ca această exercitare să fie supusă condiției ca persoana în cauză să fie privată de libertate sau ca executarea deciziei de transfer în cauză să fie iminentă.
- 49 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, citit în lumina considerentului (19) al acestuia, și articolul 47 din cartă trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale care

prevede că instanța sesizată cu o acțiune în anulare împotriva unei decizii de transfer nu poate, în cadrul examinării acestei acțiuni, să țină seama de împrejurări ulterioare adoptării acestei decizii, care sunt determinante pentru corecta aplicare a acestui regulament, cu excepția cazului în care această legislație prevede o cale de atac specifică ce presupune o examinare *ex nunc* a situației persoanei în cauză, ale cărei rezultate sunt obligatorii pentru autoritățile competente, care poate fi exercitată în urma apariției unor asemenea împrejurări și care, printre altele, să nu fie condiționată de privarea de libertate a acestei persoane și nici de împrejurarea că executarea deciziei menționate este iminentă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, citit în lumina considerentului (19) al acestuia, și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale care prevede că instanța sesizată cu o acțiune în anulare împotriva unei decizii de transfer nu poate, în cadrul examinării acestei acțiuni, să țină seama de împrejurări ulterioare adoptării acestei decizii, care sunt determinante pentru corecta aplicare a acestui regulament, cu excepția cazului în care această legislație prevede o cale de atac specifică ce presupune o examinare *ex nunc* a situației persoanei în cauză, ale cărei rezultate sunt obligatorii pentru autoritățile competente, care poate fi exercitată în urma apariției unor asemenea împrejurări și care, printre altele, să nu fie condiționată de privarea de libertate a acestei persoane și nici de împrejurarea că executarea acestei decizii este iminentă.

Semnături